

اعتبارسنجی شرکت ها برای تسهیلات بانکی در شرایط بحران (شیوع اپیدمی کرونا)

علی نصراللهی^۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۲/۲۷ تاریخ چاپ: ۱۴۰۲/۰۶/۰۲

چکیده

بحران های سلامت همچون کرونا ویروس بر شرایط اقتصادی و اجتماعی تاثیرات زیادی داشت و همه را دچار ترس و واکنش ای نمود. این موضوع سبب تغییر در سیاست های مختلف کلیه سازمان ها از جمله بانک ها شد. برای مثال بانک ها با احتیاط بیشتری تسهیلات بانکی را پرداخت نمودند. این مطالعه کاربردی و از نوع ترکیبی است که در دو مرحله انجام شد. مرحله اول شناسایی معیارها با گراندد تئوری بود، مرحله دوم رتبه بندی معیارها انجام شد. در مرحله اول و دوم برای پاسخگویی به سوالات از نظرات ۱۰ کارشناس خبره در بانک ها و بخش تامین مالی شرکت های بورسی استفاده شد. گراندد تئوری به شناسایی عوامل مربوطه بر اساس شرایط موجود می پردازد. در این مرحله چهار محور اصلی شامل معیارهای مالی، عوامل مرتبط با اعتبار شرکت، معیارهای راهبری بانکی و شرایط بازار برای اعتبارسنجی شرکتها تبیین گردید و در مرحله دوم مهم ترین معیارها مشخص گردید. رشد فروش دارای بالاترین میانگین رتبه بندی بود که با توجه به شرایط کرونا ویروس برای بانک ها در هنگام اعتبارسنجی شخصیت های حقوقی از اهمیت بالایی برخوردار است. بانک ها باید اعتبارسنجی مشتریان را با در نظر گرفتن خطرات احتمالی انجام دهند.

واژگان کلیدی

اپیدمی کرونا ویروس، اعتبارسنجی، شرایط خطر، گراندد تئوری

۱. کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی تهران مرکز.

مقدمه و بیان مسأله

بحران های سلامت خطرات زیادی ایجاد می کنند. کرونا ویروس بر فعالیت های اقتصادی اشخاص حقوقی (شرکتها) تأثیرگذار بوده و میزان بهبود عملکرد برخی شرکتها را افزایش و برخی را کاهش داده است. این مسئله سبب شده تا بانکها در هنگام رتبه بندی اعتباری و اعتباردهی به شرکتها به عوامل منبعث از شرایط فعلی نیز توجه نمایند (اسمالز^۱، ۲۰۲۱). رتبه بندی اعتباری در هر زمانی به عملی اطلاق می شود که در آن اعتبار مشتریان حقیقی و حقوقی مؤسسات مالی اعتباری و بانکها با توجه به اطلاعات دریافتی از آنها و در نظر گرفتن شرایط موجود اندازه گیری و امکان شناخت بیشتر را نسبت به وضعیت و توان مالی افراد جهت بازپرداخت تسهیلات دریافتی فراهم می کند (حائو و لی^۲، ۲۰۲۱). اعتبار دریافتی توسط شرکتها برای مقاصد خاصی دریافت می شود که در صورت بروز مشکل در دستیابی به اهدافشان برای بانکها مشکلاتی درست خواهند کرد، از اینرو در شرایط خطر اپیدمی کوید ۱۹ بانکها به عنوان بزرگترین اعتباردهندگان و سرمایه گذاران دارای ترس و واکنش می شدند که آیا شرکتها می توانند بهبود عملکرد خود را حفظ نمایند و اینکه آیا رشد اقتصادی از این هم بیشتر کاهش خواهد یافت یا خیر. اغلب تحلیلگران هشدار داده اند که تا زمانی که این ویروس وجود دارد بازارهای جهانی بی ثبات خواهد بود و بهبود عملکرد شرکتها دستخوش تغییرات زیادی خواهد شد. این موارد سبب شده تا بانکها در هنگام رتبه بندی اعتباری بسیار احتیاط کنند و برای افزایش سودشان میزان خطر اعتباری خود را کاهش دهند. در کشور ما نیز به دلیل شرایط تحریمی و اقتصادی تأثیر این ویروس بر افراد جامعه بسیار گسترده است و بنابراین ضرورت دارد که توسط صنعت بانکداری مورد توجه قرار گیرد (مندی، ۱۳۹۹).

صنعت بانکداری برای کاهش خطر خود باید از طریق رتبه بندی اعتباری منطبق با شرایط منجر به کاهش خطرهای بانکی از جمله خطر اعتباری شوند (شیخ حسنی و همکاران، ۱۳۹۹). طبقه بندی و امتیازدهی اعتباری در خصوص وامهای کلانی که در سالهای اخیر به دلیل حمایت از تولید به شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار پرداخت می شود به عنوان مسئله اصلی بانکها مورد توجه قرار گرفته است. بانکها به این نتیجه رسیده اند که برای رتبه بندی اعتباری علاوه بر معیارهای مالی باید به معیارهای دیگری که بر ارزش آفرینی شرکتها اثرگذارند توجه نمایند. برای مثال بانکها می دانند که مولفه های راهبری بانکی به دلیل نقش نظارتی و مدیریتی که دارند بر فعالیت های شرکتها اثرگذارند. مولفه های مرتبط با بازار سرمایه در خصوص ارزش شرکتها و همچنین شرایط بیرونی جامعه نیز بر بهبود عملکرد شرکتها اثرگذارند. خلاصه اینکه بانکها برای اعتباردهی به جای تمرکز بر روی شرایط مالی به مولفه های دیگری نیز توجه می نمایند تا در نهایت با خطر نکول کمتری مواجه گردند (دریس^۳ و همکاران، ۲۰۲۱؛ حائو و لی، ۲۰۲۱؛ بولو و اعرابی، ۱۳۹۸). با توجه به موارد فوق مسئله اصلی پژوهش حاضر تبیین عوامل موثر بر رتبه بندی اعتباری شخصیت های حقوقی (در اینجا شرکتهای بورسی و فرابورسی) در شرایط بحرانی همچون اپیدمی کرونا ویروس به عنوان بحرانی از سلامت می باشد.

ادبیات پژوهش

مدیریت ریسک امروزه یکی از مهم ترین مولفه های پاسخگویی در بانکهاست. بررسی، سنجش و اندازه گیری اعتبار مشتریان در مؤسسات مالی و اعتباری، یکی از مهمترین تصمیمات مالی و حسابداری برای مدیریت ریسک های اعتباری

¹. Smales

². Hao and Li

³. Driss

به شمار می‌آید. در حال حاضر موسسات اعتباری جهت سنجش اعتبار مشتریان از رویه‌های از قبل تعیین شده استفاده می‌نمایند، اما از آنجایی که دنیای امروز مدام در حال تغییر است، بنابراین تکیه بر معیارهای ثابت رتبه‌بندی اعتباری از اعتبار علمی و ثبات لازم برخوردار نمی‌باشند و به همین دلیل باید در انجام حسابرسی اعتباری به شرایط جامعه هم توجه نمود (اسمالز، ۲۰۲۱؛ حائو و لی، ۲۰۲۱). بحران‌های مختلف باید مورد توجه قرار گیرند. برآورد خطر هر مشتری از عوامل زیادی تاثیر پذیر است که باید مورد توجه بانک‌ها قرار بگیرد. عوامل مربوطه علاوه بر عوامل مالی عوامل دیگری را نیز در بر می‌گیرد. پژوهشگران زیادی در مطالعات خود به عوامل مربوطه اشاره نموده‌اند. دریس و همکاران (۲۰۲۱) پژوهشی در ۵۷ کشور در طی دوره زمانی ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۶ در خصوص عوامل اثرگذارگذار بر رتبه‌بندی اعتباری شرکتها انجام دادند. یافته‌ها نشان داد که مالکیت شرکت، راهبری بانکی و شرایط خاص اقتصادی هر کشور نیز بر رتبه‌بندی اعتباری تاثیر گذار است. همچنین یافته‌ها نشان داد که شرایط خطر بر تغییر روش‌های رتبه‌بندی اعتباری بانک‌ها اثرگذار است. حائو و لی (۲۰۲۱) پژوهشی در خصوص تاثیر افشای اطلاعات بر رتبه‌بندی اعتباری شرکتها انجام دادند. یافته‌ها نشان داد که بین افشای اطلاعات و رتبه‌بندی اعتباری رابطه معنادار مثبتی وجود دارد.

در ادامه در جدول ذیل به مواردی که در مطالعات قبلی شناسایی شده‌اند اشاره می‌شود:

جدول ۱: مطالعات انجام شده در رابطه با اعتبارسنجی

منبع	عوامل
حاجیها و بخشی (۱۳۹۶)؛ شیرین بخش و همکاران (۱۳۹۰)	نقدینگی
ژانگ ^۴ و همکاران (۲۰۲۰)، وربرکن ^۵ و همکاران (۲۰۱۴)، سرانو سیسا و گوتیرز نیتو ^۶ (۲۰۱۶)	بهبود عملکرد
حاجیها و بخشی (۱۳۹۶)، شفیع و همکاران (۱۴۰۰)	اندازه شرکت
حاجیها و بخشی (۱۳۹۶)؛ شیرین بخش و همکاران (۱۳۹۰)	اهرم مالی
مفاخری (۱۳۹۷)، حاجیها و بخشی (۱۳۹۶)؛ شیرین بخش و همکاران (۱۳۹۰)	جریان گردش وجه نقد
مهرآرا و همکاران (۱۳۸۸)؛ حیدرپور و کارذبحی (۱۳۸۸)	سرمایه مشتری
	نسبت مالکانه
	نسبت سریع
مهرآرا و همکاران (۱۳۸۸)، نصیری و دارابی (۱۳۹۸)	نسبت جاری
هی ^۷ و همکاران (۲۰۱۸)، مفاخری (۱۳۹۷)، مهرآرا و همکاران (۱۳۸۸)	نسبت بدهی
ژانگ و همکاران (۲۰۲۰)، مفاخری (۱۳۹۷)	نسبت فروش به حقوق صاحبان سهام
وربرکن و همکاران (۲۰۱۴)، مفاخری (۱۳۹۷)؛ محمدی و جوهری (۱۳۹۸)	رشد فروش
ژانگ و همکاران (۲۰۲۰)، پاپوسکوا و حاجیک ^۸ (۲۰۱۹)	مبلغ وام

4. Zhang

5. Verbraken

6. Serrano-Cinca and Gutiérrez-Nieto

7. He

8. Papouskova and Hajek

منبع	عوامل
پاپوسکوا و حاجیک (۲۰۱۹)	مخارج شرکت
	نرخ بهره
ژانگ و همکاران (۲۰۲۰)	میانگین حساب
	سهام فروش از صنعت
	نوع ضمانت
مهرآرا و همکاران (۱۳۸۸)	گردش حساب
	مالکیت محل کار
ژانگ و همکاران (۲۰۲۰)، پاپوسکوا و حاجیک (۲۰۱۹)	مدت زمان وام
ژانگ و همکاران (۲۰۲۰)، پاپوسکوا و حاجیک (۲۰۱۹)، ناظمی ^۹ و همکاران (۲۰۱۷)	وضعیت اعتباری مشتری (سابقه)
ژانگ و همکاران (۲۰۲۰)	هدف از دریافت وام
پاپوسکوا و حاجیک (۲۰۱۹)، مفاخری (۱۳۹۷)؛ محمدی و جوهری (۱۳۹۸)	وابستگی مواد اولیه به واردات
	غیرموظفی هیئت مدیره
طباطبائی زاده و همکاران (۱۳۹۷)، مفاخری (۱۳۹۷)	اندازه هیئت مدیره
	مالکان نهادی

روش پژوهش

این پژوهش کمی و کیفی است. در مرحله اول برای پاسخگویی به سوال اصلی پژوهش حاضر پژوهشی اکتشافی است، زیرا در پی شناسایی و ارزیابی عوامل موثر بر اعتبارسنجی شخصیت های حقوقی در بانک ها است. برای پاسخ به سوال اول از گراندد تئوری استفاده می شود. در مرحله دوم مطالعه حاضر برای بررسی فرضیه های اول تا چهارم از نوع توصیفی - پیمایشی است که به رتبه بندی معیارهای تبیین شده می پردازد. در روش گراندد تئوری و فرآیند تحلیل رتبه ای به دلیل پیچیدگی پاسخگویی به پرسشنامه مسأله نیازمند نظرخواهی از خبرگان تعداد پاسخ دهندگان حداقل ۵ و حداکثر ۲۰ نفر از خبرگان می باشد (یبی^{۱۰}، ۲۰۱۳)؛ بنابراین در این مطالعه از ۱۰ نفر از خبرگان آشنا با مبحث اعتبارسنجی تسهیلات بانک ها و مشخصه های شرکت های سهامی عام استفاده می شود. تحصیلات پاسخ دهندگان بالای فوق لیسانس بوده و ۶ نفر دارای مدرک کارشناسی ارشد و مابقی دانشجوی دکتری و یا دکتری بوده اند. سابقه کاری بانکی همه پاسخ دهندگان بالای ۱۲ سال بوده است. افراد دارای پست های مرتبط با وصول مطالبات و اعتبارات بانکی بودند.

^۹. Nazemi

^{۱۰}. Baby

تجزیه و تحلیل پاسخ‌ها

بخش اول: تبیین مولفه‌های اعتبارسنجی شخصیت‌های حقوقی بانک‌ها (شرکتهای بورسی و فرابورسی) با گراندد تئوری

سوال پژوهش: به نظر شما چه عواملی برای تعیین رتبه اعتباری شخصیت‌های حقوقی در بانک‌ها سودمند است؟ نتایج مصاحبه و پاسخ‌های خبرگان به دقت خلاصه می‌شوند و سپس به مراحل سه‌گانه کدگذاری در گراندد تئوری پرداخته می‌شود (بلوری و همکاران، ۱۳۹۹).

با مطالعه دقیق خلاصه برداری‌های انجام شده عوامل به شرح ذیل شناسایی و کددهی شدند:

مرحله اول: کددهی باز:

بهبود عملکرد، اندازه شرکت، نسبت مالکانه، نسبت سریع، نسبت جاری، نسبت بدهی، رشد فروش در شرایط کرونا و ویروس، مخارج شرکت، سهم فروش از صنعت در شرایط فعلی، نوع ضمانت، مالکیت محل کار، گردش حساب با بانک، کیفیت اطلاعات داخلی شرکت، وضعیت اعتباری مشتری، هدف از دریافت وام، اعتبار برند شرکت، وابستگی مواد اولیه به واردات، غیرموظفی هیئت مدیره، مدیریت خطر شرکت، اندازه هیئت مدیره، مالکان نهادی، تخصص کمیته حسابرسی، نوع بازار (بورس یا فرابورس)، قیمت سهام، نقدشوندگی سهام، بازده سهام، خطر سهام، سود پرداختی سهام

مرحله دوم کدگذاری محوری:

در این مرحله مشخص می‌شود که هر یک از مولفه‌های مندرج در جدول در کدامیک از محورهای چهارگانه اصلی مالی و اعتبار شرکت و راهبری بانکی و اطلاعات بازار قرار می‌گیرند:

جدول ۲: کدگذاری محوری گراندد تئوری

محور اصلی	نحوه محاسبه	اطلاعات موجود در گزارشگری مالی
عوامل مالی	سودخالص / کل داراییها	بهبود عملکرد
	لگاریتم طبیعی کل داراییها	اندازه شرکت
	کل داراییها / حقوق صاحبان سهام	نسبت مالکانه
	بدهی جاری / موجودی کالا - دارایی جاری	نسبت سریع
	بدهی جاری / دارایی جاری	نسبت جاری
	دارایی کل / بدهی کل	نسبت بدهی
	(فروش دوره قبل - فروش دوره جاری) / فروش دوره قبل	رشد فروش
	مجموع مخارج شرکت	مخارج شرکت
	فروش شرکت / کل فروش صنعت	سهم فروش از صنعت در شرایط فعلی
اعتبار شرکت	سند رهنی ۱ و سایر ضمانت‌ها ۰	نوع ضمانت

محور اصلی	نحوه محاسبه	اطلاعات موجود در گزارشگری مالی
	تاریخ افتتاح حساب و گردش حساب	گردش حساب
	بر اساس میزان مشهوریت برند شرکت در جامعه	اعتبار برند شرکت
	بر اساس یکی از معیارهای تجدید ارائه شرکت و یا سرعت پرداخت سود پس از تصویب مجمع شرکت	کیفیت اطلاعات داخلی شرکت (تجدید ارائه و سرعت اعلام سود)
	مالکیت قطعی ۱ و استیجاری *	مالکیت محل کار
	نداشتن چک برگشتی و اقساط معوق	وضعیت اعتباری مشتری
	بررسی میزان خطر هدف تامین مالی (نوع سرمایه گذاری)	هدف از دریافت وام
	در صورت عدم وابستگی عدد ۱ و در صورت وابستگی عدد *	وابستگی مواد اولیه به واردات
معیارهای راهبری بانکی	تعداد اعضای غیرموظف تقسیم بر کل اعضا	غیرموظفی هیئت مدیره
	تعداد اعضای هیئت مدیره	اندازه هیئت مدیره
	درصد مالکان نهادی	مالکان نهادی
	بر اساس کنترل های داخلی و مدیریت خطر شرکت مندرج در نامه مدیریت	مدیریت خطر شرکت
	تعداد متخصصین مالی تقسیم بر کل اعضا	تخصص کمیته حسابرسی
اطلاعات بازار	بورسی ۱، فرابورسی *	نوع بازار
	میانگین قیمت پایان دوره	قیمت سهام
	رتبه نقدشوندگی سهام	نقدشوندگی سهام
	(قیمت اول دوره - قیمت پایان دوره)/قیمت پایان دوره	بازده سهام
	انحراف معیار بازده سهام و یا بتای سهم	خطر سهام
	میزان سود پرداختی به سهامداران	سود پرداختی سهام

مرحله سوم: کد دهی گزینشی:

آیا موارد مندرج در جداول فوق می توانند به عنوان عوامل موثر بر اعتبارسنجی مشتریان بانک ها در نظر گرفته شوند. در این مرحله اجماع بر روی گزینش ۲۸ عامل مشخص گردید.

تحلیل‌های کمی و رتبه‌بندی مولفه‌ها

بخش دوم: رتبه‌بندی عوامل موثر بر اعتبارسنجی شخصیت‌های حقوقی بانکها که این بخش با نظر خواهی از ۱۵ نفر مرحله‌گراند تئوری انجام شده است. با توجه به عوامل تأیید شده در گراندد تئوری جهت رتبه‌بندی عوامل شناسایی شده از پرسشنامه فرآیند تحلیل رتبه‌ای به شرح زیر استفاده می‌شود: تشکیل ماتریس مقایسات جفتی برای گزینه مورد نظر، بدست آوردن اولویت‌ها که با استفاده از پاسخ‌ها بدست می‌آید، تشکیل ماتریس نرمال شده مقایسه‌های جفتی (برای اینکار جمع هر ستون را بدست آورده و عناصر هر ستون را بر مجموع آن تقسیم می‌کنیم تا عناصر ماتریس نرمال شوند)، میانگین‌گیری از مقادیر بدست آمده از هر سطر و رسم نمودارهای مقایسه‌ای و نتیجه‌گیری نهایی (رسیدن به پاسخ و تعیین اولویت‌ها) (جوشی^{۱۱} و همکاران، ۲۰۱۱).

برای مقایسه زوجی گزینه‌ها از اعداد فازی استفاده می‌شود.

جدول ۳: اعداد فازی فرآیند تحلیل رتبه‌ای

کاملاً بهتر	خیلی بهتر	بهتر	کمی بهتر	ترجیح یکسان
۹	۷	۵	۳	۱

برای مثال در جدول زیر اگر اعتبار شرکت از نظر شما نسبت به عوامل مالی ارجح تر باشد و امتیاز شما کاملاً بهتر باشد امتیاز ۹ و به حالت عکس آن یعنی عوامل مالی نسبت به اعتبار شرکت ۱/۹ (۱ تقسیم بر ۹) می‌دهید.

جدول رتبه‌بندی عوامل موثر بر رتبه‌بندی مشتریان برای بررسی سوال فرعی دوم پژوهش:

جدول ۴: نمونه پاسخگویی به پرسشنامه فرآیند تحلیل رتبه‌ای

اعتبار شرکت	عوامل مالی	میزان ارجحیت
۱/۹	۱	عوامل مالی
۱	۹	اعتبار شرکت

فرضیه اصلی مطالعه: عوامل موثر بر اعتبارسنجی شخصیت‌های حقوقی بانکها از رتبه متفاوتی برخوردارند. با توجه به اینکه کای دو محاسبه شده برابر ۳۷ بوده است، از این رو با ۹۵ درصد اطمینان فرضیه تایید شد.

جدول ۵: اولویت‌بندی عوامل مندرج در گزارشگری مالی با آزمون فریدمن

آماره	مقدار	عوامل	میانگین رتبه	اولویت
کی دو فریدمن	۳۷	عوامل مالی	۳,۳	۱
درجه آزادی	۳	معیارهای راهبری بانکی	۳	۲
سطح معنی داری	۰,۰۰۰	اعتبار شرکت	۲,۶	۳
		اطلاعات بازار شرکت	۱,۰۸	۴

^{۱۱}. Joshi

فرضیه اول: عوامل مالی موثر بر اعتبارسنجی شخصیت های حقوقی بانکها از رتبه متفاوتی برخوردارند. با توجه به اینکه کای دو برابر ۱۲۳,۷ بوده است، از این رو با ۹۵ درصد اطمینان فرضیه تایید شد.

جدول ۶: اولویت بندی عوامل مالی مندرج در گزارشگری مالی با آزمون فریدمن

اولویت	میانگین رتبه	عوامل	مقدار	آماره
۱	۸,۳	رشد فروش	۱۲۳,۷	کای دو فریدمن
۲	۷,۱۵	بهبود عملکرد		
۳	۶,۴	سهم فروش از صنعت در شرایط کنونی		
۴	۵,۹	نسبت مالکانه	۸	درجه آزادی
۵	۵,۷	نسبت سریع		
۶	۵,۳	مخارج شرکت		
۷	۲,۷	اندازه شرکت	۰,۰۰۰	سطح معنی داری
۸	۲,۲	نسبت بدهی		
۹	۱,۲	نسبت جاری		

فرضیه دوم: عوامل اعتبار شرکت که موثر بر اعتبارسنجی شخصیت های حقوقی بانکها هستند از رتبه متفاوتی برخوردارند. با توجه به اینکه کای دو برابر ۱۱۸ بوده است، از این رو با ۹۵ درصد اطمینان فرضیه تایید شد.

جدول ۷: اولویت بندی اعتبار شرکت با آزمون فریدمن

اولویت	میانگین رتبه	عوامل	مقدار	آماره
۱	۷,۸	اعتبار برند	۱۱۸	کای دو فریدمن
۲	۶,۷	کیفیت اطلاعات داخلی شرکت		
۳	۵,۶	وضعیت اعتباری مشتری		
۴	۵	وابستگی مواد اولیه به واردات	۷	درجه آزادی
۵	۴,۳	نوع ضمانت		
۶	۳,۱	مالکیت محل کار		
۷	۲,۲	گردش حساب با بانک	۰,۰۰۰	سطح معنی داری
۸	۱,۲	هدف از دریافت وام		

فرضیه سوم: معیارهای راهبری بانکی در اعتبارسنجی شخصیت های حقوقی بانکها از رتبه متفاوتی برخوردارند. با توجه به اینکه کای دو برابر ۵۷ بوده است، از این رو با ۹۵ درصد اطمینان فرضیه تایید شد.

جدول ۸: اولویت بندی معیارهای راهبری بانکی با آزمون فریدمن

اولویت	میانگین رتبه	عوامل	مقدار	آماره
۱	۴,۷	مالکان نهادی	۵۷	کی دو فرید من
۲	۳,۸	غیرموظفی هیئت مدیره	۴	درجه آزادی
۳	۲,۶	اندازه هیئت مدیره		
۴	۲,۲	مدیریت خطر	۰,۰۰۰	سطح معنی داری
۵	۱,۵۰	تخصص کمیته حسابرسی		

فرضیه چهارم: اطلاعات بازار در اعتبارسنجی شخصیت های حقوقی بانکها از رتبه متفاوتی برخوردارند. با توجه به اینکه کای دو برابر ۸۲ بوده است، از این رو با ۹۵ درصد اطمینان فرضیه تایید شد.

جدول ۹: اولویت بندی عوامل اطلاعات بازار با آزمون فریدمن

اولویت بندی	میانگین رتبه	عوامل	مقدار	آماره
۱	۵,۹	نقدشوندگی سهام	۸۲	کی دو فرید من
۲	۵	بازده سهام		
۳	۳,۲	قیمت سهام	۵	درجه آزادی
۴	۲,۹	سود پرداختی سهام		
۵	۲,۶	خطر سهام	۰,۰۰۰	سطح معنی داری
۶	۱,۳	نوع بازار		

نتیجه گیری و پیشنهادها

بحران های سلامت بسیار پر ریسک هستند و بر شرایط اقتصادی تأثیرات زیادی دارند. دیگر کسی نمی تواند از این بحران ها خود را مبرا بداند. بانک ها در این زمینه سیاست های خود را تغییر دادند. برای مثال بانک ها تسهیلات را با سخت گیری بیشتری اعطا نمودند. هدف از این پژوهش تبیین عوامل موثر بر رتبه بندی اعتباری اشخاص حقوقی در بانک ها در شرایط خطری همچون اپیدمی کرونا و ویروس بود. در مراحل سه گانه کدگذاری گراند توری ۴ محور اصلی شناسایی شد. عوامل مالی با ۹ زیر عامل، اعتبار شرکت با ۸ زیر عامل، عوامل راهبری بانکی با ۵ زیر عامل، عوامل بازار با ۶ زیر عامل تبیین شدند. پس از این مرحله با پرسشنامه فرآیند تحلیل رتبه ای به مقایسه میزان اهمیت هر یک از عوامل پرداخته شد که در نهایت از میان محورهای اصلی معیار مالی به عنوان مهم ترین معیار و سپس معیارهای راهبری بانکی، اعتبار شرکت و اطلاعات بازار شرکت به ترتیب به عنوان مهم ترین معیارها شناخته شدند. رشد فروش از میان معیارهای مالی، مالکان نهادی از میان معیارهای راهبری بانکی، اعتبار برند از میان معیارهای اعتبار شرکت و نقدشوندگی سهام از میان معیارهای اطلاعات بازار به عنوان مهم ترین معیارها شناخته شدند. بانک ها با توجه به نقش اساسی که در اقتصاد کشور دارند در هنگام رتبه بندی اعتباری شرکت های بوری به تغییرات ناشی از شرایط موجود و تغییرات پس از شرایط موجود توجه نمایند و میزان خطر را کاهش دهند. کرونا سبب افزایش فروشگاه های اینترنتی و خریدهای غیر حضوری شده است و بنابراین بانک ها در این زمینه باید به اعتبار برند و توانایی شرکت در فروش در شرایط خطری و سایر عوامل مرتبط منبعت از کرونا و ویروس توجه نمایند. بانک ها باید برای تک تک عوامل تأثیر پذیر از شرایط موجود

چاره ای بیندیشند و با تشکیل کمیته های مستمر خطرات احتمالی را کاهش دهند. به پژوهشگران پیشنهاد می شود که موضوعات زیر را انجام دهند و با نتیجه این مطالعه مقایسه نمایند:

۱. شناسایی عوامل موثر بر کاهش تاثیرات اقتصادی بحران های سلامت
۲. تاثیر کمیته مدیریت ریسک بر کاهش اثرات بحران های سلامت
۳. شناسایی تاثیرات بحران های سلامت بر فعالیت بانک ها

منابع و مآخذ

- ✓ بولو، قاسم، اعرابی، مهران، (۱۳۹۸)، شناسایی عوامل موثر بر خطر جامع بانک ها، **دو فصلنامه علمی حسابداری دوتنی**، دوره ۵، شماره ۲، صص ۲۵-۴۶.
- ✓ بلوری، امین، مرادی، محمد، یزدانی، حمیدرضا، (۱۳۹۹)، طراحی مدل فرار مالیاتی بر پایه مالیات بر درآمد: رویکرد گراندد تئوری، **دو فصلنامه علمی حسابداری دوتنی**، سال ۷، دوره ۱، صص ۹-۳۰.
- ✓ حیدرپور، دکتر فرزانه، کارذبحی، مصطفی، (۱۳۸۸)، طراحی الگویی جهت اعتبارسنجی شخصیت های حقوقی بانک با استفاده از معیار C5، **دانش مالی تحلیل اوراق بهادار**، ۲ (شماره ۲ (پیاپی ۲))، ۱۳۵-۱۵۴.
- ✓ حاجیها، زهره، بخشی، نیره، (۱۳۹۶)، بررسی رابطه اطلاعات حسابداری و خطر اعتباری در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، **مطالعات حسابداری و حسابرسی**، سال ششم، شماره ۲۴، صص ۵۳-۶۸.
- ✓ شیرین بخش، شمس اله، یوسفی، ندا، قربان زاد، جهانگیر، (۱۳۹۰)، بررسی عوامل مؤثر بر احتمال عدم بازپرداخت تسهیلات اعتباری بانکها (مطالعه موردی شخصیت های حقوقی بانک توسعه صادرات ایران)، **دانش مالی تحلیل اوراق بهادار**، ۴ (شماره ۴ (پیاپی ۱۲))، ۱۱۱-۱۳۷.
- ✓ شفیعی، سمانه، خان محمدی، محمدحامد، زارعی سودانی، علیرضا، آقا حسینعلی شیرازی، محمود، مرادی، زهرا، (۱۴۰۰)، پروفایل صحت تجمعی در ارزیابی خطر اعتباری بانکها: مدل های مبتنی بر اطلاعات حسابداری و مدل های مبتنی بر اطلاعات بازار، **دانش مالی تحلیل اوراق بهادار**، ۱۴ (۵۱)، ۱۹-۳۲.
- ✓ شیخ حسنی، دنیا، علی فری، ملیحه، کریمی، بلال. (۱۳۹۹). محاسبه کارایی به وسیله کارایی متقاطع در تحلیل پوششی داده ها و ارتباط آن با بهبود عملکرد و خطر در بانک های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. **حسابداری مدیریت**، ۱۳ (۴۶)، ۱۰۳-۱۱۹.
- ✓ طبائی زاده فشارکی، حمید، محمد پورزرنندی، محمد ابراهیم، مینوئی، مهرزاد. (۱۳۹۷). تأثیر راهبری بانکی بر سلامت مالی بانکهای تجاری ایران. **حسابداری مدیریت**، ۱۱ (۳۸)، ۱۰۹-۱۲۶.
- ✓ مهرآرا، محسن، موسایی، میثم، تصویری، مهسا، حسن زاده، آیت، (۱۳۸۸)، رتبه بندی اعتباری مشتریان حقوقی بانک پارسیان، **فصلنامه مدل سازی اقتصاد**، دوره ۳، شماره ۴، صص ۱۲۱-۱۵۰.
- ✓ محمدی، تیمور، جوهری، هادی، (۱۳۹۸)، طراحی و تدوین مدل خطر اعتباری در نظام بانکی کشور با استفاده از مدل های چندسطحی، **دانش مالی تحلیل اوراق بهادار**، ۱۲ (۴۱)، ۱۵۵-۱۶۹.

- ✓ مفاخری، سعید، (۱۳۹۷)، **مقایسه تکنیکهای درخت تصمیم و شبکه های عصبی در طبقه بندی و ارزش گذاری مشتریان بانکی و انتخاب عوامل بهینه با استفاده از ابزار داده کاوی**، هشتمین همایش سالانه بانکداری الکترونیک و نظام های پرداخت، تهران.
- ✓ منتی، حسین، (۱۳۹۹)، بررسی اثرات ویروس کرونا کووید ۱۹ بر اقتصاد جهانی، **فصلنامه ارزیابی تأثیرات اجتماعی**، دوره ۱، شماره ۲، صص ۱۶۳-۱۸۱.
- ✓ نصیری، زهرا، دارابی، رویا. (۱۳۹۸). نقش دسترسی به تسهیلات بانکی در مدیریت سرمایه در گردش شرکتی. **حسابداری مدیریت**، ۱۲(۴۰)، ۲۹-۴۵.
- ✓ Baby, S., (2013), AHP Modeling for Multicriteria Decision-Making and to Optimise Strategies for Protecting Coastal Landscape Resources, *International Journal of Innovation, Management and Technology*, Vol. 4, No. 2, April 2013.
- ✓ Driss, H., Drobetz, w., Ghoul, s., Guedhami, o., (2021), Institutional investment horizons, corporate governance, and credit ratings: International evidence, **Journal of Corporate Finance**, vol. 67, issue C, pp. 1-26.
- ✓ Hao, Y., Li, S., (2021), Does firm visibility matter to debtholders? Evidence from credit ratings, **Advances in Accounting**, Vol. 52, pp. 1-12.
- ✓ He, H., Zhang, W., Zhang, S., (2018), A novel ensemble method for credit scoring: adaption of different imbalance ratios, **Expert Systems with Applications**, Vol. 98, pp. 105-117.
- ✓ Joshi, R., Banwet, D., & Shankar, R., (2011), A Delphi-AHP-TOPSIS based benchmarking framework for performance improvement of a cold chain, **journal of Expert Systems with Applications**, vol. 38, n. 2, pp. 10170-10182
- ✓ Nazemi, F. Fatemi Pour, K. Heidenreich, F.J. Fabozzi, (2017), Fuzzy decision fusion approach for loss-given-default modeling, **European Journal of Operational Research**, Vol. 262, n.2, pp. 780-791.
- ✓ Papouškova, M., Hajek, P., (2019), Two-stage consumer credit risk modelling using heterogeneous ensemble Learning, **Decision Support Systems**, Vol. 118, pp. 33-45.
- ✓ Serrano-Cinca, C., Gutiérrez-Nieto, B., (2016), The use of profit scoring as an alternative to credit scoring systems in peer-to-peer (P2P) lending, **Decision Support Systems**, Vol. 89, pp. 113-122.
- ✓ Smales, L.A., (2021), Investor attention and global market returns during the COVID-19 crisis, **International Review of Financial Analysis**, in press.
- ✓ Verbraken, T., Bravo, C., Weber, R., Baesens, B., (2014), Development and application of consumer credit scoring models using profit-based ossification measures, **European Journal of Operational Research**, Vol. 238, pp. 505-513.
- ✓ Zhang, W., Wang, c., Zhang, Y., Wang, j., (2020), credit Risk Evaluation Model With Textual Features From Descriptions For P2P Lending, **Electronic Commerce Research and Applications**, Vol. 42, pp. 1-30.